

**Brüssel, 20. november 2025
(OR. en)**

**15738/25
ADD 1**

**ECOFIN 1569
FISC 333
UD 280
ENV 1258
CLIMA 551
DELECT 177**

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	20. november 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2025) 7845 final
Teema:	LISAD järgmise dokumendi juurde: Komisjoni delegeeritud määrus (EL) .../..., millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2023/956, täpsustades töendajate akrediteerimise, akrediteeritud töendajate kontrollimise ja järelevalve, akrediteerimise kehtetuks tunnistamise ning akrediteerimisasutuste vastastikuse tunnistamise ja hindamise tingimusi

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2025) 7845 final Annexes 1 to 2.

Lisatud: C(2025) 7845 final Annexes 1 to 2

Brüssel, 20.11.2025
C(2025) 7845 final

ANNEXES 1 to 2

LISAD

järgmise dokumendi juurde:

Komisjoni delegeeritud määrus (EL) .../...,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2023/956, täpsustades tõendajate akrediteerimise, akrediteeritud tõendajate kontrollimise ja järelvalve, akrediteerimise kehtetuks tunnistamise ning akrediteerimisasutuste vastastikuse tunnustamise ja hindamise tingimusi

I LISA. Akrediteerimisulatus

Süsiniku piirimeetme (SPIM) tegevusalade rühma nr	Akrediteerimisulatus	Tegevusalade rühmad vastavalt määrusele (EL) 2018/2067
<i>Kaupade koondkategooria</i>		
I	Kaltsineeritud savi Klinkrid Tsement Aluminaattsement	1a, 1b, 6, 98
II	Vesinik Ammoniaak	1a, 1b, 8, 98
III	Lämmastikhape	1a, 1b, 9, 98
IV	Karbamiid Segaväetised	1a, 1b, 98
V	Paagutatud maak Toormalm Otseredutseeritud raud Toorteras	1a, 1b, 3, 98
VI	Ferrosulamid (FeMn, FeCr, FeNi)	1a, 1b, 4, 98
VII	Survetöötlemata alumiinium	1a, 1b, 4, 5, 98
VIII	Rauast või terasest tooted Alumiiniumist tooted	1a, 1b, 4, 98
<i>Muud tegevused</i>		
L	Süsinikdioksiidi kogumine, utiliseerimine ja säilitamine	10, 11
LI	Liidu tolliterritooriumile imporditud elektrienergia	ei kohaldata
LII	Kaudne heide	ei kohaldata

II LISA. Tõendajale esitatavad nõuded

1. TÕENDAJA PÄDEVUSNÕUDED

1.1 Pädevuse tagamise kord, pädevuskriteeriumid ja tulemuslikkuse seire

1.1.1 Jätkuva pädevuse tagamise kord

Tõendaja kehtestab ja dokumenteerib pädevuse tagamise korra ning rakendab ja ajakohastab seda selle tagamiseks, et kõik tõendamistoiminguid tegevad töötajad on pädevad neile määratud ülesandeid sooritama.

Esimeses lõigus osutatud pädevuse tagamise korra raames tõendaja kehtestab, dokumenteerib, rakendab ja ajakohastab järgmisi pädevuskriteeriume:

- (a) üldised pädevuskriteeriumid kõigile tõendamistoiminguid tegevatele töötajatele;
- (b) konkreetsed pädevuskriteeriumid igale tõendamistoiminguid tegevale töötajale, eelkõige SPIMi juhtaudiitorile, SPIMi audiitorile, sõltumatule ülevaatajale ja tõendamise tehnilisele eksperdile;
- (c) meetod, millega tagatakse kõigi tõendamistoiminguid tegevate töötajate jätkuv pädevus ja nende töötulemuste regulaarne hindamine;
- (d) tõendamistoiminguid tegevate töötajate pideva koolituse tagamise kord;
- (e) kord, millega hinnatakse, kas tõendamise töövõtt kuulub tõendaja akrediteerimisulatusse ning kas tal on pädevus, personal ja ressursid, mis on vajalikud tõendamisrühma valimiseks ja tõendamistoimingute edukaks lõpuleviimiseks nõutava ajavahemiku jooksul.

Teise lõigu alapunktis b osutatud pädevuskriteeriumid määratakse eraldi iga akrediteerimisulatus puhul, mille piires kõnealused töötajad teevad tõendamistoiminguid.

Kui tõendaja hindab töötajate pädevust teise lõigu alapunkti c kohaselt, kasutab ta selleks teise lõigu alapunktides a ja b osutatud pädevuskriteeriume.

Teise lõigu alapunktis e osutatud kord hõlmab ka selle hindamist, kas tõendamisrühmal on olemas vajalik pädevus ja töötajad tõendamistoimingute tegemiseks konkreetse käitaja puhul.

Tõendaja töötab välja üldised ja konkreetsed pädevuskriteeriumid, mis vastavad punktides 1.2, 1.3 ja 1.4 sätestatud nõuetele.

1.1.2 Järelevalve ja hindamine

Tõendaja jälgib korrapäraselt ja vähemalt kord aastas kõigi tõendamistoiminguid tegevate töötajate töötulemusi kinnitamaks, et neil on jätkuvalt neile määratud ülesannete täitmiseks vajalikud oskused ja teadmised.

Tõendaja hindab SPIMi juhtaudiitori ja SPIMi audiitori pädevust ja töötulemusi.

Tõendaja jälgib neid audiitoreid vajaduse korral käitaja heitearuande kohapealse tõendamise käigus, et teha kindlaks, kas nad vastavad pädevuskriteeriumidele.

Kui töötaja ei suuda tõendada, et ta vastab täielikult talle määratud konkreetse ülesande pädevuskriteeriumidele, teeb tõendaja kindlaks lisakoolituse või tööalase juhendamise vajaduse ja korraldab sellise koolituse või juhendamise. Tõendaja jälgib kõnealust töötajat seni, kuni talle on selge, et töötaja vastab pädevuskriteeriumidele.

Konkreetse tõendamise töövõttuga seotud tõendamistoimingute sõltumatuks ülevaatajaks määrab tõendaja sõltumatu ülevaataja, kes ei kuulu tõendamisrühma.

1.2 SPIMi audiitori pädevusnõuded

Tõendaja moodustab iga tõendamise töövõtu jaoks tõendamisrühma, mis koosneb ühest SPIMi juhtaudiitorist ja sobivast arvust SPIMi audiitoritest, kes on võimelised tegema punktis 2 osutatud tõendamistoiminguid.

SPIMi juhtaudiitor peab vastama SPIMi audiitori pädevusnõuetele ja tal peab olema tõendatud oskus suhelda lüüsi keeles.

Igal SPIMi audiitoril on pädevus hinnata seirekavasid ja tõendada käitajate heitearuandeid kooskõlas määrusega (EL) 2023/956, määrusega (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun

lisada viide dokumendile C(2025)8151], käesoleva määrusega ja määrusega (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8150].

Selleks peavad igal SPIMi audiitoril olema vähemalt:

- (a) teadmised akrediteerimisest, tõendamistoimingutest ning käesoleva määruse, määruse (EL) 2023/956, rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] ja rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8150] kohasest seonduva heitkoguse seirest ja arvutamisest, teadmised rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8152] kohase tasuta eraldamise jaoks asjakohaste andmete kogumisest, seirest ja esitamisest ning muudest kohaldatavatest õigusaktidest, harmoneeritud standarditest ja suunistest;
- (b) teadmised ja kogemused andmete ja teabe auditeerimise valdkonnas, sealhulgas seoses järgmisega:
 - (1) andmete ja teabe auditeerimise meetodid, olulisustaseme kohaldamine ja väärkajastamise olulisuse hindamine;
 - (2) oma- ja kontrolliriskide analüüsimine;
 - (3) andmekogumismeetodid, mis on seotud andmete kogumise ja kontrollimeetmete kontrollimisega;
 - (4) andmete ja infosüsteemide, IT-süsteemide, andmekäsitluse, kontrollimeetmete ja -süsteemide ning kontrollimeetmetega seotud menetluste hindamine;
- (c) suutlikkus teha käitaja heitearuande tõendamise seotud toiminguid, nagu on nõutud artiklis 13;
- (d) teadmised ja kogemused sektoripõhistes tehnilistes seire- ja aruandlusaspektides, mis on asjakohased seoses I lisa tegevusaladega, mille suhtes SPIMi audiitor tõendamist läbi viib.

Lisaks peab tõendamisrühma kuuluma vähemalt üks SPIMi audiitor, kellel on:

- (a) oskus suhelda lodusalt keeles, mis on vajalik käitaja esitatud teabe läbivaatamiseks;
- (b) vajalik tehniline pädevus ja arusaam, et hinnata konkreetseid tehnilisi seire- ja aruandlusaspekte, mis on seotud käitise käesolevas lisa osutatud tegevusaladega;
- (c) kui tõendaja tõendab liidu tolliterritooriumile imporditud elektrienergiat käsitlevaid andmeid, siis vajalik tehniline pädevus ja arusaam, et hinnata tõendeid, mis tõendavad määruse (EL) 2023/956 IV lisa punkti 5 esimese lõigu punktides a–d sätestatud kriteeriumide täitmist;
- (d) kui tõendaja tõendab andmeid määruse (EL) 2023/956 II lisa loetlemata kaupade kohta, siis vajalik tehniline pädevus ja arusaam, et hinnata tõendeid, mis tõendavad määruse (EL) 2023/956 IV lisa punktis 6 sätestatud kriteeriumide täitmist.

1.3 Sõltumatu ülevaataja pädevusnõuded

Sõltumatul ülevaatajal on nõuetekohane volitus punkti 2.15 kohaseks tõendamisaruaruande kavandi ja tõendamise sisedokumentide ülevaatamiseks.

Sõltumatu ülevaataja vastab punkti 1.2 kohastele SPIMi audiitori pädevusnõuetele ja on võimeline lodusalt inglise keeles suhtlema.

Sõltumatul ülevaatajal on vajalik pädevus, et teha järgmisi toiminguid:

- (a) analüüsida esitatud teavet ja kinnitada selle täielikkust ja terviklust;
- (b) teha järelepärimisi puuduva teabe kohta ja vaidlustada vastuoluline teave;
- (c) kontrollida andmekogumise käiku, et hinnata, kas tõendamise sisedokumendid on täielikud ja sisaldavad piisavalt teavet tõendamisarunde kavandi järelduste toetamiseks.

1.4 Tehniliste ekspertide kaasamine tõendamisse

Tõendaja võib tõendamistoimingute tegemisel kasutada tõendamise tehniliste ekspertide abi, et tagada teatavas küsimuses üksikasjalikud teadmised ja erialane asjatundlikkus, mida on vaja SPIMi audiitori toetamiseks tõendamistoimingute tegemisel. Kui sõltumatu ülevaataja ei ole pädev konkreetset küsimust ülevaatus käigus hindama, taotleb tõendaja tehnilise eksperdi abi.

Tõendamise tehnilisel eksperdil peavad olema pädevus ja teadmised, mis on vajalikud SPIMi audiitori või vajaduse korral sõltumatu ülevaataja tulemuslikuks toetamiseks konkreetsetes küsimustes, millega seoses eksperdi teadmisi ja erialast asjatundlikkust vajatakse. Lisaks peab tehnilisel eksperdil olema piisav arusaam punkti 1.2 neljanda lõigu alapunktides a, b ja c osutatud küsimustest.

Tõendamise tehniline ekspert täidab kindlaksmääratud ülesandeid sõltumatu ülevaataja või vastava tõendamisarühma (mille juures tehniline ekspert tegutseb) SPIMi audiitorite juhtimisel ja täielikul vastutusel.

1.5 Tõendamismenetlused

1.5.1 Tõendamisprotsessid ja -protseduurid

Tõendamistoimingud peavad vastama järgmisele harmoneeritud standardile:

- EN ISO/IEC 17029:2019 Vastavushindamine. Üldised põhimõtted ja nõuded valideerimis- ja tõendamisasutustele (ISO/IEC 17029:2019)¹.

Lisaks esimeses lõigus osutatud harmoneeritud standardile dokumenteeritakse, rakendatakse ja hallatakse tõendamistoiminguid kooskõlas punktis 2 sätestatud menetluste ja protsessidega.

1.5.2 Kvaliteedijuhtimissüsteem

Tõendajad kehtestavad, dokumenteerivad, rakendavad ja ajakohastavad kvaliteedijuhtimissüsteemi selleks, et tagada menetluste ja protsesside pidev arendamine, rakendamine, täiustamine ja läbivaatamine kooskõlas punktis 1.5.1 osutatud harmoneeritud standardiga.

1.5.3 Lisamenetlused

Lisaks punktis 1.5.1 osutatud harmoneeritud standardile kehtestavad tõendajad järgmised menetlused, protsessid ja korrad:

- (a) käitaja ja muude asjakohaste osalistega toimuva teabevahetuse kord ja põhimõtted;
- (b) asjakohane kord saadud teabe konfidentsiaalsuse tagamiseks;
- (c) edasikaebuste menetlemise kord;
- (d) kaebuste menetlemise kord (sh näidisajakava);

¹ Standardile on osutatud komisjoni 3. detsembri 2020. aasta rakendusotsuse (EL) 2020/1835 (milles käsitletakse harmoneeritud standardeid akrediteerimise ja vastavushindamise kohta) II lisas (ELT L 408, 4.12.2020, lk 6).

- (e) läbivaadatud tõendamisaruaande väljastamise kord, mida kasutatakse juhul, kui tõendamisaruaandes või käitaja heitearuandes avastatakse viga pärast seda, kui tõendaja on tõendamisaruaande käitajale esitanud;
- (f) muudelt organisatsioonidelt tõendamistoimingute tellimise menetlus või kord;
- (g) menetlus või kord, millega tagatakse, et tõendaja võtab täieliku vastutuse lepinguliste töövõtjate teostatavate tõendamistoimingute eest;
- (h) protsessid, millega tagatakse punktis 1.5.2 osutatud kvaliteedijuhtimissüsteemi nõuetekohane toimimine, sealhulgas protsessid:
 - (1) juhtimissüsteemi läbivaatamiseks vähemalt kord aastas ja nii, et läbivaatuste vahele ei jääks üle 15 kuu;
 - (2) siseauditite tegemiseks vähemalt kord aastas ja nii, et siseauditite vahele ei jääks üle 15 kuu;

1.6 Dokumendid ja teabevahetus

Tõendaja säilitab ja haldab andmeid käesolevale määrusele vastavuse tõendamiseks, sealhulgas andmed, mis tõendavad tema töötajate pädevust ja erapooletust.

Tõendaja teeb käitajale ning muudele asjaomastele isikutele teabe korrapäraselt kättesaadavaks vastavalt punktis 1.5.1 osutatud harmoneeritud standardile.

Tõendaja tagab tõendamise käigus saadud teabe konfidentsiaalsuse vastavalt punktis 1.5.1 osutatud harmoneeritud standardile.

1.7 Erapooletus ja sõltumatus

1.7.1 Üldpõhimõtted

Tõendaja on käitajast, määruse (EL) 2023/956 artikli 11 lõike 1 kohaselt määratud pädevatest asutustest ja komisjonist sõltumatu. Tõendaja on tõendamistoimingute tegemisel erapooletu ja teeb tõendamist avalikes huvides.

Sõltumatus ja erapooletuse tagamiseks ei või tõendaja või sama juriidilise isiku mis tahes osa olla käitaja, käitaja omanik ega käitaja omanduses ning samuti ei tohi tõendajal olla käitajaga suhteid, mis võiksid mõjutada tema sõltumatust ja erapooletust.

Tõendaja on organiseeritud viisil, mis tagab tema objektiivsuse, sõltumatus ja erapooletuse. Käesoleva määruse kohaldamisel kehtivad punktis 1.5.1 osutatud harmoneeritud standardis sätestatud asjaomased nõuded.

Tõendaja ei tee tõendamistoiminguid sellise käitaja puhul, kellega kaasneb vastuvõetamatu risk tõendaja erapooletusele või kelle suhtes neil on huvide konflikt. Tõendaja ei kasuta heitearuande tõendamisel töötajaid ega lepingulisi töövõtjaid, kui sellega kaasneb tegelik või potentsiaalne huvide konflikt. Tõendaja tagab ka, et töötajate ja organisatsioonide tegevus ei mõjuta tõendamise konfidentsiaalsust, objektiivsust, sõltumatust ega erapooletust. Selleks jälgib tõendaja erapooletust ohustavaid riske ja võtab asjakohaseid meetmeid nende riskide vähendamiseks.

1.7.2 Vastuvõetamatu risk

Vastuvõetamatu risk erapooletusele või huvide konflikt loetakse muu hulgas tekkinuks juhul, kui tõendaja või sama juriidilise isiku mis tahes osa osutavad:

- (a) konsulteerimisteenuseid seoses seirekavas kirjeldatud seire- ja aruandlusprotsessi osa väljatöötamisega, sealhulgas seiremetoodika väljatöötamise ning heitearuande või seirekava koostamisega;

- (b) tehnilist abi heite või muu määruse (EL) 2023/956 kohaselt asjakohase teabe seire ja aruandluse süsteemi väljatöötamiseks või haldamiseks.

1.7.3 Huvide konflikt

Töendaja ja käitaja vahelistes suhetes loetakse huvide konflikt tekkinuks eelkõige mõlemal järgmisel juhul:

- (a) seos töendaja ja käitaja vahel põhineb ühisel omandil, ühisel juhtimisel, ühisel juhtkonnal või ühisel töötajatel, jagatud ressurssidel, ühisel rahalistel vahenditel või ühisel lepingutel või turundusel;
- (b) käitaja on saanud punkti 1.7.2 alapunktis a osutatud konsultatsiooniteenuseid või alapunktis b osutatud tehnilist abi konsulteerivalt asutuselt, tehnilise abi asutuselt või mõnelt muult organisatsioonilt, mis on töendajaga seotud, ning see ohustab töendaja erapooletust.

Esimese lõigu alapunkti b kohaldamisel käsitatakse töendaja erapooletust ohustatuna, kui seos töendaja ja konsulteeriva asutuse, tehnilise abi asutuse või mõne muu organisatsiooni vahel põhineb ühisel omandil, ühisel juhtimisel, ühisel juhtkonnal või töötajatel, jagatud ressurssidel, ühisel rahalistel vahenditel, ühisel lepingutel või turundusel ning ühisel komisjonitasu maksmisel või muudel uute klientide eest saadavatel hüvedel.

1.7.4 Töendamistoimingute väljastellimine

Töendajad ei telli väljast töendamisaruaande sõltumatu ülevaatus, koostamise ega väljastamise teenust.

Kui töendaja tellib väljast muud töendamistoimingud, tuleb järgida punktis 1.5.1 osutatud harmoneeritud standardis sätestatud asjaomaseid nõudeid. Töendajal on muu hulgas järgmised kohustused:

- (a) säilitada täielik vastutus töendamise ja töendamisaruaande eest;
- (b) nõuda, et organisatsioon, kellelt teenus tellitakse, esitaks sõltumatud tõendid, mis tõendavad tema vastavust punktidele 1.7.1, 1.7.2 ja 1.7.3;
- (c) saada käitajalt nõusolek teenuse tellimiseks sellelt organisatsioonilt ning
- (d) sõlmida vastava organisatsiooniga nõuetekohaselt dokumenteeritud leping.

1.7.5 Jätkuva erapooletuse ja sõltumatuse tagamise kord

Töendaja kehtestab ja dokumenteerib korra, millega tagatakse töendaja, töendajaga sama juriidilise isiku osade, punktis 1.7.3 osutatud organisatsioonide ning kõigi töendamisprotsessis osalevate töötajate ja lepinguliste töötajate jätkuv erapooletus ja sõltumatus, ning rakendab ja haldab seda korda. See kord hõlmab töendaja erapooletuse ja sõltumatuse tagamise mehhanismi.

1.7.6 Sama käitisega seotud hilisemad töendamised

Kui töendaja teeb töendamistoiminguid sama käitise puhul nagu eelmisel aastal, hindab ta erapooletust ohustavat riski ja võtab meetmeid selle vähendamiseks.

Kui SPIMi juhtaudiitor viib teatava käitise puhul töendamist läbi viis aastat ja ükski teine SPIMi juhtaudiitor ei ole selle aja jooksul selle käitise puhul iga-aastast töendamist läbi viinud, teeb kõnealune juhtaudiitor kolme järjestikuse aasta pikkuse pausi samale käitisele töendamisteenuste osutamisest.

2. TÕENDAMISTOIMINGUTE NÕUDED

2.1 Tõendaja üldkohustused

2.1.1 Tõendamise üldkohustused

Käitaja heitearuande tõendamise protsess on tõhus ning usaldusväärne kvaliteeditagamise ja -kontrolli vahend, mille alusel käitaja saab tõhustada heite seiret ja aruandlust.

Käitaja tõendatud heitearuanne on kasutajate jaoks usaldusväärne. Selles kajastatakse tõepäraselt seda, mida seal väidetakse kajastatavat või mida võib põhjendatult eeldada, et seal kajastatakse.

Tõendaja teeb käesolevas punktis nõutud tõendamistoiminguid ja kohaldab rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8150] kohaseid tõendamispõhimõtteid ning koostab tõendamisaruarande, milles piisava kindlusega kinnitatakse, et käitaja heitearuandes ei esine olulisi väärkajastamisi.

Tõendamise kavandamisel ja selle teostamisel ilmutab tõendaja kutsealast skeptitsismi ja mõonab, et võivad esineda asjaolud, mille tõttu võib käitaja heitearuandes esitatud teabes olla olulisi väärkajastamisi.

2.1.2 Üldkohustused tõendamise kestel

Tõendaja hindab tõendamise kestel seda, kas:

- (a) käitaja heitearuanne on täielik ja vastab rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] IV lisas sätestatud nõuetele;
- (b) käitaja on tegutsenud kooskõlas käitise seirekavaga;
- (c) käitaja heitearuandes sisalduvates andmetes ei esine olulisi väärkajastamisi;
- (d) on võimalik esitada teavet käitaja andmekäsitluse, kontrollisüsteemi ja seonduvate menetluste toetamiseks, et tõhustada nende seiret ja aruandlust nende kohta.

Alapunkti c kohaldamisel hangib tõendaja käitajalt selged ja objektiivsed tõendid teatatud seonduva heitkoguse kohta ja toodetud kaupadega seotud muud andmed, võttes arvesse kogu muud käitaja heitearuandes esitatud teavet.

Kui tõendaja avastab, et käitise seirekava ei vasta rakendusmäärusele (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151], võtab ta vajalikud meetmed kooskõlas punktiga 2.14.

2.2 Lepingueelsed kohustused ja aja määramine

Enne tõendamise töövõtu vastuvõtmist hangib tõendaja käitaja käitise kohta piisavalt teavet ja hindab, kas ta saab tõendamise ette võtta. Selleks teeb tõendaja vähemalt järgmist:

- (a) vaatab käitaja esitatud teabe läbi, et määrata kindlaks tõendamise ulatus;
- (b) hindab, kas tõendamise töövõtt jääb tema akrediteerimisulatusse;
- (c) hindab, kas tal on olemas pädevus, töötajad ja ressursid, mis on vajalikud sellise tõendamisaruarande moodustamiseks, kes on võimeline toime tulema käitise tegevuse keerukusega, ning kas ta suudab tõendamistoimingud nõutava aja jooksul edukalt lõpetada;
- (d) hindab, kas ta on võimeline tagama, et tema käsutuses oleval võimalikul tõendamisaruarandel on vajalik pädevus ja isikud, keda on vaja, et teha tõendamistoiminguid selle konkreetse käitise puhul;

- (e) hindab riske, mis kaasnevad käitaja heitearuande tõendamisega vastavalt käesolevale määrusele;
- (f) määrab iga taotletud tõendamise töövõtu puhul kindlaks tõendamise nõuetekohaseks tegemiseks vajaliku aja, võttes arvesse käitise, seire ja tõendamise töövõtu keerukust.

Tõendaja tagab, et tõendamislepinguga nähakse ette võimalus lepingus sätestatud ajavahemikku pikendada, kui leitakse, et lisaaega on vaja strateegilise analüüsi, riskianalüüsi või muu tõendamistoimingu tegemiseks.

Tõendaja märgib tõendamiseks määratud aja tõendamise sisedokumentidesse.

2.3 Käitajatelt saadav teave

Enne strateegilise analüüsi tegemist ja muul ajal tõendamise jooksul esitab käitaja tõendajale kogu järgmise teabe:

- (a) käitaja seirekava viimane versioon, mis on koostatud kooskõlas rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] II lisa punktiga A.5;
- (b) käitise, menetluste ja protsesside asjakohane dokumentatsioon, kirjeldus või vooskeemid, mis on koostatud ja mida ajakohastatakse väljaspool seirekava;
- (c) vajaduse korral andmed kõigi pärast viimast tõendamist käitises ja seirekavas tehtud muudatuste kohta;
- (d) vajaduse korral käitaja andmekogumiskava, mis on koostatud kooskõlas rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] II lisa punktiga A.6;
- (e) käitaja heitearuanne, mida tõendatakse;
- (f) käitaja eelmise aruandeperioodi heitearuanne ja selle tõendamisaruanne, kui seda ei ole tõendanud sama tõendaja;
- (g) vajaduse korral teave selle kohta, kuidas käitaja on kõrvaldanud eelmise aruandeperioodi tõendamisaruanDES kajastatud mittevastavused või täitnud esitatud parandussoovitused;
- (h) vajaduse korral tõendamisaruanDED sisendmaterjali (lähteaine) kohta, mida on käitises kasutatud, kuid mis ei ole seal toodetud;
- (i) kui käitaja kasutas sisendmaterjali (lähteaine) tegelikku tootmisaega, et määrata kindlaks aruandeperiood, mille jooksul sisendmaterjal (lähteaine) toodeti, siis tõendid tegeliku tootmisaja kohta;
- (j) kui keeruka kauba tootmisprotsessis kasutati mitmest käitisest saadud teatavat liiki sisendmaterjali (lähteainet), siis selle sisendmaterjali (lähteainega) seonduv otsene ja kaudne heide (kui seda on) ning mäрге selle kohta, kas seonduvad eriheitkogused määrati kindlaks rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] artiklis 14 sätestatud vaikemeetodiga või arvutatakse konkreetsest käitisest või käitiste allrühmast saadud sisendmaterjaliga (lähteainega) seonduvad heitkogused kooskõlas kõnealuse artikliga;
- (k) kui käitises toodetakse määruse (EL) 2023/956 II lisa loetlemata kaupu ja kui käitaja ei kasuta ei elektrienergia heitekoefitsiendi vaikeväärtust ega käitises toodetud elektrienergia väärtust, siis järgmised elemendid:
 - (1) elektrienergiat tootva käitise tõendamisaruanne;

- (2) rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] II lisa punktis D.4.3 osutatud tõendid.
- (l) kui käitis toodab liidu tolliterritooriumile imporditavat elektrienergiat, siis rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] II lisa punktis D.2.4 osutatud tõendid;
- (m) teave seires ja aruandluses kasutatavate andmebaaside ja andmeallikate kohta;
- (n) muu asjakohane teave, mis on vajalik tõendamise kavandamiseks ja tegemiseks.

2.4 Strateegiline analüüs

2.4.1 Tõendamisülesannete tõenäolise laadi, ulatuse ja keerukuse hindamine

Tõendamise alguses hindab tõendaja tõendamisülesannete tõenäolist laadi, ulatust ja keerukust, tehes kõigi selliste toimingute strateegilise analüüsi, mida ta peab asjaomase käitajaga seotud tõendamise puhul tegema.

Strateegilist analüüsi tehes kontrollib tõendaja järgmist:

- (a) kas talle on esitatud seirekava kõige uuem versioon ja kas eelmine tõendamisaruanne sisaldas mittevastavusi või parandussoovitusi;
- (b) kas aruandeperioodi jooksul on tehtud käitises või seirekavas muudatusi.

2.4.2. Teabe kogumine

Tõendaja kogub vajalikku teavet, et hinnata, kas tõendamisrühm on tõendamiseks piisavalt pädev, teha kindlaks, kas lepingus osutatud tõendamiseks kuluv aeg on õigesti määratud, ja tagada tõendamisrühma suutlikkus teha vajalikku riskianalüüsi.

2.4.3. Teabe läbivaatamine

Tõendaja vaatab punktis 2.4.2 osutatud teabe läbi. Teavet läbi vaadates hindab ta vähemalt järgmist:

- (a) käitise suurus ja keerukus, erinevate toodetud kaupade arv, tootmisprotsesside ja tootmisskeemide arv ja laad;
- (b) seirekava ja selles sätestatud seiremetoodika üksikasjad;
- (c) heiteallikate ja lähtevoogude laad, ulatus ja keerukus ning tehnilised seosed tootmisprotsesside, tootmisskeemide ja muude käitiste vahel, kui neid on;
- (d) seirekavas kirjeldatud mõõteseadmed, arvutustegurite päritolu ja kohaldamine ning muud esmased andmeallikad;
- (e) erinevate käitises kasutatud, kuid mitte seal toodetud sisendmaterjalide (lähteainete) arv ja nende allikate mitmekesisus;
- (f) käitises toodetud ja määruse (EL) 2023/956 II lisas loetlemata kaupade puhul nende käitiste arv, kust saadakse elektrienergiat, ja meetod, mida käitaja kasutab elektrienergia heitekoefitsiendi kindlaksmääramiseks, ning kõik asjakohased alusandmed;
- (g) liidu tolliterritooriumile imporditava elektrienergia puhul meetod, mida käitaja kasutab elektrienergia heitekoefitsiendi kindlaksmääramiseks, ja kõik asjakohased alusandmed;
- (h) andmekäsitus ja kontrollisüsteem.

2.5 Riskianalüüs

Tulemusliku tõendamise väljatöötamiseks, kavandamiseks ja rakendamiseks teeb tõendaja kindlaks järgmised elemendid ja analüüsib neid:

- (a) omariskid;
- (b) kontrollimeetmed;
- (c) kui on rakendatud alapunktis b osutatud kontrollimeetmeid, siis nende tulemuslikkust mõjutada võivad kontrolliriskid.

Esimeses lõigus osutatud elementide kindlaksmääramisel ja analüüsimisel võtab tõendaja arvesse vähemalt järgmist:

- (a) punktis 2.4 osutatud strateegilise analüüsi tulemused;
- (b) punktis 2.3 ja punkti 2.4.3 alapunktis c osutatud teave;
- (c) rakendusmääruses (EL) XX/XX [*väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8150*] kindlaks määratud olulisustasemed.

Kui see on tõendamise käigus saadud teavet silmas pidades vajalik, vaatab tõendaja riskianalüüsi läbi ja muudab või kordab vajalikke tõendamistoiminguid.

2.6 Tõendamiskava

2.6.1 Tõendamiskava sisu miinimumnõuded

Tõendamiskava koostamisel lähtub tõendaja saadud teabest ning strateegilise analüüsi ja riskianalüüsi käigus kindlaks tehtud riskidest. Tõendamiskava hõlmab vähemalt järgmist:

- (a) tõendamisprogramm, milles kirjeldatakse tõendamistoimingute laadi ja ulatust ning nende toimingute tegemise ajakava ja viisi;
- (b) testimiskava, milles määratakse kindlaks kontrollimeetmete testimise ulatus ja meetodid ning kontrollimeetmetega seotud menetlused;
- (c) andmekogumiskava, milles määratakse kindlaks andmevalimi ulatus ja valimivõtu meetodid seoses selliste andmepunktidega, mis on käitaja heitearuandes seonduva heitkoguse ja muu teabe aluseks.

Kui tõendaja määrab kindlaks valimi mahu ja valimivõtu toimingud esimese lõigu alapunktis b osutatud kontrollimeetmete testimiseks, võtab ta arvesse järgmisi elemente:

- (a) omariskid;
- (b) kontrollikeskkond;
- (c) asjaomased kontrollimeetmed;
- (d) nõue, et tõendaja esitab arvamuse piisava kindlusega.

Kui tõendaja määrab kindlaks valimi mahu ja valimivõtu toimingud esimese lõigu alapunktis c osutatud andmete kogumiseks, võtab ta arvesse järgmisi elemente:

- (a) oma- ja kontrolliriskid;
- (b) analüütiliste protseduuride tulemused;
- (c) nõue, et tõendaja esitab arvamuse piisava kindlusega;
- (d) olulisustase;
- (e) üksiku andmeelemendi mõju olulisus kogu andmekogumi suhtes.

2.6.2 Tõendamiskava rakendamine ja ajakohastamine

Tõendaja koostab ja rakendab tõendamiskava nii, et tõendamisrisk on vähendatud vastuvõetava tasemeni piisava kindluse andmiseks selle kohta, et käitaja heitearuandes ei esine olulisi väärkajastamisi.

Tõendaja ajakohastab tõendamiskava, kui ta leiab täiendavaid riske, mida tuleb vähendada, või kui tegelik risk on algselt eeldatust väiksem.

2.7 Tõendamistoimingud

Tõendaja rakendab punktis 2.6 osutatud tõendamiskava ja kontrollib punktis 2.5 osutatud riskianalüüsi põhjal, kas seirekava rakendatakse nõuetekohaselt.

Selle töö raames teeb tõendaja vähemalt substantiivse testimise, mis hõlmab analüütilisi protseduure, andmete tõendamist ja seiremetoodika nõuetekohase kohaldamise tõendamist, ning kontrollib järgmist:

- (a) andmekäsitlus ja andmevoos kasutatavad süsteemid, sealhulgas infotehnoloogiasüsteemid;
- (b) kas käitaja kontrollimeetmeid on nõuetekohaselt dokumenteeritud, rakendatud ja ajakohastatud ning kas need on omariskide maandamisel tõhusad;
- (c) kas seirekavas loetletud menetlused on oma- ja kontrolliriskide maandamisel tõhusad ning kas menetlusi on rakendatud, piisavalt dokumenteeritud ja nõuetekohaselt ajakohastatud.

Esimese lõigu alapunkti a kohaldamise kontrollimisel jälgib tõendaja andmevoo käsitlemisel andmekäsitlustoimingute järjestust ja omavahelist mõju alates esmastest andmeallikatest saadud andmetest kuni käitaja heitearuande koostamiseni.

2.8 Analüütilised protseduurid

Tõendaja kasutab andmete usutavuse ja täielikkuse hindamiseks analüütilisi protseduure, kui omarisk, kontrollirisk ja käitaja kontrollimeetmete sobivus osutavad selliste analüütiliste protseduuride vajadusele.

Analüütiliste protseduuride teostamisel hindab tõendaja esitatud andmeid, et teha kindlaks potentsiaalsed riskivaldkonnad ning seejärel valideerida kavandatud tõendamistoimingud ja neid kohandada. Tõendaja teeb vähemalt järgmist:

- (a) hindab kõikumiste ja suundumuste usutavust aja jooksul või võrreldavate elementide vahel;
- (b) selgitab välja vahetud võõrväärtused, ootamatud andmed ja andmelüngad.

Kõnealuste analüütiliste protseduuride kohaldamisel teostab tõendaja järgmised menetlused:

- (a) analüütilised eelprotseduurid koondandmete suhtes enne punktis 2.7 osutatud toimingute tegemist, et mõista esitatud andmete laadi, keerukust ja olulisust;
- (b) koondandmeid ja nende aluseks olevaid andmepunkte käsitlevad substantiivsed analüütilised protseduurid, et selgitada välja potentsiaalsed struktuursed vead ja vahetud võõrväärtused;
- (c) lõplikud analüütilised protseduurid koondandmete suhtes selle tagamiseks, et kõik tõendamisprotsessi jooksul avastatud vead on nõuetekohaselt parandatud.

Kui tõendaja avastab võõrväärtusi, kõikumisi, suundumusi, andmelünki või andmeid, mis ei ole muu asjakohase teabega kooskõlas või mis märkimisväärselt erinevad eeldatud kogustest või suhtarvudest, küsib tõendaja käitajalt selgitusi ning neid toetavat täiendavat asjakohast tõendusmaterjali.

Esitatud selgituste ja täiendava tõendusmaterjali põhjal hindab tõendaja mõju tõendamiskavale ja vajalikele tõendamistoimingutele.

2.9 Andmete tõendamine

Tõendaja tõendab käitaja heitearuandes esitatud andmeid andmete üksikasjaliku testimisega, minnes tagasi kuni esmastest andmeallikatest saadud andmeteni, teeb andmete ristkontrolli väliste andmeallikatega, viib läbi võrdlusi, kontrollib vajalike andmete läviväärtusi ning teeb ümberarvutusi.

Osana kõnealusest andmete tõendamisest ja võttes arvesse seirekava, sealhulgas seirekavas kirjeldatud menetlusi, kontrollib tõendaja järgmist:

- (a) käitise piirid;
- (b) käitise tootmisprotsesside ja tootmisskeemide ulatus;
- (c) lähtevoogude ja heiteallikate täielikkus ning vajaduse korral tehnilised ühendused tootmisprotsesside vahel ja muude käitistega, nagu on kirjeldatud seirekavas;
- (d) käitaja heitearuandes esitatud andmete kooskõla esmaste andmeallikatega;
- (e) vajaduse korral esmasest andmeallikast saadud andmed võrrelduna kinnitava andmeallikaga, kui need on seirekavas kättesaadavad;
- (f) kui käitaja kasutab rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] artiklis 6 osutatud mõõtmispõhist meetodit, siis mõõdetud väärtused võrrelduna kinnitava arvutusega;
- (g) tootmisprotsesside teatatud tootmismahud;
- (h) andmete usaldusväärsus ja täpsus.

2.10 Seiremetoodika nõuetekohase kohaldamise tõendamine

Tõendaja kontrollib, kas seirekavas sätestatud seiremetoodikat on nõuetekohaselt kohaldatud, sealhulgas järgmisi konkreetseid aspekte:

- (a) kas andmed on täielikud ja kas on esinenud andmelünki või topeltarvestust ning kui jah, siis kas käitaja kasutatud lähenemisviis puuduvate andmete lisamiseks tagab, et heitkogust ei alahinnata;
- (b) vajaduse korral seda, kas käitaja andmekogumiskava, millele on osutatud rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] II lisa punktis A.5, on kohaldatud nõuetekohaselt;
- (c) kas kõik andmed heite, sisendite, väljundite ja energiavoogude kohta on õigesti seostatud tootmisprotsessiga ja kooskõlas süsteemipiiridega, mis on kindlaks määratud kaupade koondkategoriate lõikes vastavalt rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] I lisale;
- (d) kas tootmisprotsesside tootmismahud põhinevad rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] I lisa punkti 2 tabelis 1 loetletud kaupade koondkategoriate määratluste nõuetekohasel kohaldamisel;
- (e) kas energiatarbimine on kõigi tootmisprotsesside vahel õigesti jaotatud, kui see on asjakohane;
- (f) käitises kasutatud, kuid mitte seal toodetud sisendmaterjalide (lähteainete) puhul – kas tõendaja on tõendanud, et tegelik heitkogus on rahuldav;

- (g) kui käitaja kasutas sisendmaterjali (lähteaine) tegelikku tootmisaega, et määrata kindlaks aruandeperiood, mille jooksul sisendmaterjal (lähteaine) toodeti, siis kas tõendid tegeliku tootmisaja kohta on piisavad;
- (h) kas päritoluriigi suhtes, mille jaoks vaiketegur on kindlaks määratud, kohaldatakse vaiketegureid, mida kasutatakse kooskõlas rakendusmäärusega (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151];
- (i) kui käitises toodetakse määruse (EL) 2023/956 II lisa loetlemata kaupu, siis kas käitaja on kasutanud muud elektrienergia heitekoefitsienti kui rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] V lisa sätestatud vaikeväärtust, ning kui jah, siis kas on täidetud määruse (EL) 2023/956 IV lisa punktis 5 sätestatud kriteeriumid;
- (j) kui käitaja on kasutanud liidu tolliterritooriumile imporditud elektrienergia puhul muud heitekoefitsienti kui vaikeväärtust, kontrollib tõendaja, kas määruse (EL) 2023/956 IV lisa punktis 6 sätestatud tingimused on täidetud;
- (k) kui biokütuseid, vedelaid biokütuseid või biomasskütuseid kasutatakse energia tootmiseks, siis käitaja tõendid, mis tõendavad vastavust Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001² artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele;
- (l) üle kantud CO₂ ja N₂O, geoloogiline süsiniku kogumine ja säilitamine ning püsiv süsiniku kogumine ja kasutamine kooskõlas rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] II lisa punktiga B.8.

2.11 Tuginemine teistele audititele

2.11.1 Käitises kasutatud, kuid mitte seal toodetud sisendmaterjalid (lähteained)

Seiremetoodika nõuetekohase kohaldamise kontrollimiseks punkti 2.10 alapunkti f alusel kinnitab tõendaja, et sisendmaterjali (lähteainet) tootva käitise tõendamisaruanne vastab kõigile järgmistele tingimustele:

- (a) tõendamisaruanne väljastamise ajal oli tõendamistoiminguid tegev üksus tõendaja, kellel oli kehtiv akrediteerimistunnistus tõendamiseks nõutava akrediteerimisulatuses;
- (b) tõendamisaruanne sisaldab tõendaja arvamust, et käitaja heitearuanne on tunnustatud rahuldavaks;
- (c) tõendamisaruanne hõlmab aruandeperioodi, mille jooksul see sisendmaterjal (lähteaine) toodeti ja mis määratakse kindlaks järgmiselt.
 - (1) Sisendmaterjali (lähteaine) vaikumisi aruandeperiood on keeruka kauba tootmise aasta.
 - (2) Kui tõendaja leiab siiski, et tegeliku tootmisaja kindlaksmääramiseks on piisavalt tõendeid, on aruandeperioodiks ajavahemik, mille jooksul sisendmaterjal (lähteaine) toodeti.

2.11.2 Käitises toodetud ja määruse (EL) 2023/956 II lisa loetlemata kaupade tegelike väärtuste kasutamine

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1711, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001 ja (EL) 2019/944 seoses liidu elektrituru korralduse parandamisega (ELT L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

Seiremetoodika nõuetekohase kohaldamise ja rakendamise kontrollimiseks seoses punkti 2.10 alapunktiga h kinnitab tõendaja, et elektrienergiat tootva käitise tõendamisaruanne vastab kõigile järgmistele tingimustele:

- (a) tõendamisaruande väljastamise ajal oli tõendamistoiminguid tegev üksus tõendaja, kellel oli kehtiv akrediteerimistunnistus tõendamiseks nõutava akrediteerimisulatusesega;
- (b) tõendamisaruanDES sisalduv tõendaja arvamus näitab, et käitaja heitearuanne on tunnistatud rahuldavaks;
- (c) tõendamisaruanne hõlmab aruandeperioodi, mille jooksul elektrienergia toodeti.

2.12 Valimikontroll

Kui tõendaja kontrollib punkti 2.7 teise lõigu alapunktides b ja c osutatud kontrollimeetmete ja -menetluste vastavust või teeb punktides 2.8 ja 2.9 osutatud kontrolle, võib ta kasutada käitisepõhiselt valimi võtmise meetodeid, kui valimikontroll on riskianalüüsi põhjal põhjendatud.

Kui tõendaja avastab valimi võtmise käigus mittevastavuse või väärkajastamise, nõuab ta, et käitis selgitaks mittevastavuse või väärkajastamise peamisi põhjusi, et hinnata mittevastavuse või väärkajastamise mõju esitatud andmetele. Kõnealuse hindamise tulemuste põhjal teeb tõendaja kindlaks, kas täiendavad tõendamistoimingud on vajalikud, kas valimimahtu on vaja suurendada ja missuguses andmekogumi osas peab käitaja tegema parandusi.

Tõendaja dokumenteerib punktides 2.7–2.10 osutatud kontrollide tulemused ning täiendavate andmekogumiste üksikasjad tõendamise sisedokumentides.

2.13 Käitiste füüsilised külastused

Kooskõlas määruse (EL) 2023/956 VI lisa punkti 1 alapunktiga c teeb tõendaja tõendamisprotsessi jooksul asjakohasel ajal ühe või mitu füüsilist külastust käitaja heitearuandes nimetatud kaupu tootvasse käitisesse, et hinnata mõõteseadmete ja seiresüsteemide toimimist, viia läbi küsitlusi, teha käesolevas punktis 2 nõutud toiminguid ning koguda piisavalt teavet ja tõendeid, mis võimaldavad järeldada, kas käitaja aruandes esineb olulisi väärkajastamisi.

Tõendaja otsustab riskianalüüsi tulemuste põhjal, kas on vaja täiendavaid tegevuskohtade külastusi, sealhulgas juhul, kui andmekäsitluse ja kontrollimeetmete olulisi etappe teostatakse muudes asukohtades, näiteks ettevõtte peakontoris ja muudes käitise eemal asuvates kontoriruumides.

Tõendaja tagab, et käitaja annab tõendajale juurdepääsu oma tegevuskohtadele.

Tõendaja kasutab käitise füüsilist külastust ka selleks, et hinnata käitise piire ja selle tootmisprotsesside ulatust ning lähtevoogude, heiteallikate ja tehniliste ühenduste täielikkust.

2.14 Väärkajastamiste, mittevastavuste ja nõuete rikkumiste käsitlemine

2.14.1 Väärkajastamiste, mittevastavuste ja nõuete rikkumiste kindlakstegemine ja kõrvaldamine

Kui tõendaja tuvastab tõendamise käigus väärkajastamisi, mittevastavusi või rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] või komisjoni rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8152] nõuete rikkumist, teavitab ta sellest viivitamata käitajat ja nõuab, et käitaja kõrvaldaks tuvastatud väärkajastamised, mittevastavused või nõuete rikkumised.

Tõendaja dokumenteerib ja märgib punkti 2.5 kohaselt tõendamise sisedokumentides kõrvaldatuks kõik väärkajastamised, mittevastavused või nõuete rikkumised, mille käitaja on tõendamise käigus kõrvaldanud.

2.14.2 Kõrvaldamata väärkajastamised, mittevastavused ja nõuete rikkumised

Kui käitaja ei kõrvalda esimeses lõigus osutatud väärkajastamisi või mittevastavusi, nõuab tõendaja enne punkti 2.17 kohase tõendamisaruaande väljastamist, et käitaja selgitaks väärkajastamiste või mittevastavuste peamisi põhjusi ja nõutud paranduste tegemata jätmise põhjusi.

Tõendaja teeb kindlaks, kas kõrvaldamata väärkajastamised üksikult võetuna või koos muude väärkajastamistega mõjutavad iga kauba kohta teatatud seonduva eriheite koguhulka või LHÜde tasuta eraldamisega seotud kohanduste kogusummat. Väärkajastamiste olulisuse hindamisel võtab tõendaja arvesse väärkajastamise ulatust ja laadi ning lisaks ka selle ilmnemise konkreetseid asjaolusid.

Tõendaja hindab, kas kõrvaldamata mittevastavustel on üksikult võetuna või koos muude mittevastavustega mõju esitatud andmetele ja kas see viib olulise väärkajastamiseni.

Kui käitaja ei ole enne seda, kui tõendaja väljastab tõendamisaruaande, rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151] või komisjoni rakendusmääruse (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8152] nõuete rikkumist vastavalt esimesele lõigule heastanud, hindab tõendaja, kas heastamata rikkumisel on mõju esitatud andmetele ja kas see viib olulise väärkajastamiseni.

2.15 Sõltumatu ülevaatus

2.15.1 Tõendamise sisedokumentide ja tõendamisaruaande ülevaatus

Enne tõendamisaruaande väljastamist esitab tõendaja tõendamise sisedokumendid ja tõendamisaruaande sõltumatule ülevaatajale, kes ei ole tõendamisrühma liige.

Sõltumatu ülevaataja ei tohi olla teinud ühtegi neist tõendamistoiminguid, mida ta üle vaatab.

Sõltumatu ülevaatus hõlmab kogu käesolevas punktis 2 kirjeldatud ja tõendamise sisedokumentidesse kantud tõendamisprotsessi.

Sõltumatu ülevaataja teeb ülevaatus tagamaks, et tõendamisprotsess on läbi viidud kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EL) XX/XX [väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8150], et punktis 1.5.1 osutatud tõendamistoimingute menetlused on nõuetekohaselt läbi viidud ning et on rakendatud nõuetekohast kutsealast hoolsust ja tuginetud kutsealasele otsustusele.

Sõltumatu ülevaataja hindab ka seda, kas kogutud tõendusmaterjal on piisav selleks, et tõendaja võiks väljastada tõendamisaruaande piisava kindlusega.

Kui ilmnevad asjaolud, mille tõttu tuleb tõendamisaruaannet pärast ülevaatus muuta, vaatab sõltumatu ülevaataja üle ka need muudatused ja vastava tõendusmaterjali.

2.15.2 Tõendamisaruaande autentsuse kinnitamine

Tõendamisaruaande autentsust kinnitatakse sõltumatu ülevaataja järelduste ja tõendamise sisedokumentides sisalduvate tõendite alusel. Isikul, kes tõendamisaruaande autentsuse kinnitab, on selleks tõendaja nõuetekohane volitus.

2.16 Tõendamise sisedokumendid

2.16.1 Tõendamise sisedokumentide koostamine

Tõendaja valmistab ette ja koostab tõendamise sisedokumendid, mis hõlmavad vähemalt järgmist:

- (a) tehtud tõendamistoimingute tulemused;
- (b) käitajalt punkti 2.3 kohaselt saadud teave;
- (c) strateegiline analüüs, riskianalüüs ja tõendamiskava;
- (d) põhjendus selle kohta, miks ei korraldata tegevuskoha füüsilist külastust kooskõlas komisjoni rakendusmäärusega XX/XX [*väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8150*];
- (e) tõendaja arvamust toetav piisav teave, sealhulgas nende otsuste põhjendused, mis on tehtud selle kohta, kas väärkajastamised olid olulised või mitte.

Esimeses lõigus osutatud tõendamise sisedokumendid koostatakse nii, et punktis 2.15.1 osutatud sõltumatu ülevaataja ja riiklik akrediteerimisasutus saaksid hinnata, kas tõendamine on tehtud kooskõlas käesoleva määrusega.

Tõendaja lisab pärast punkti 2.15.2 kohast tõendamisaruanne autentsuse kinnitamist sõltumatu ülevaatus tulemused tõendamise sisedokumentidesse.

Tõendaja säilitab tõendamise sisedokumente nii kaua, kui on esitatud SPIMi deklaratsioonide järelkontrolliks vajalik.

2.16.2 Juurdepääs tõendamise sisedokumentidele

Kui käitaja on registreeritud SPIMi registris vastavalt määruse (EL) 2023/956 artiklile 10, annab tõendaja taotluse korral ja määruse (EL) 2023/956 artikli 19 lõike 2 kohaseks tõendamisaruanne järelkontrolliks komisjonile ja pädevatele asutustele juurdepääsu tõendamise sisedokumentidele ja muule asjakohasele teabele, et hõlbustada tõendamise hindamist. Tõendaja võimaldab juurdepääsu kõnealustele dokumentidele SPIMi registri kaudu, kui ei ole nõutud teisiti, 30 kalendripäeva jooksul pärast taotluse esitamist.

2.17 Tõendamisaruanne

2.17.1 Valdakondlik akrediteerimisulatus

Tõendaja väljastab käitaja heitearuande kohta tõendamisaruanne üksnes I lisas osutatud tegevusalade rühma puhul, mille jaoks tõendaja on akrediteeritud.

2.17.2 Tõendaja arvamus

Kogutud teabe põhjal väljastab tõendaja käitaja tõendamisele kuuluva heitearuande kohta tõendamisaruanne. Tõendamisaruanne sisaldab ühte järgmistest tõendaja arvamustest:

- (a) aruanne on tunnustatud rahuldavaks;
- (b) aruanne on tunnustatud mitterahuldavaks – see arvamus esitatakse juhul, kui käitaja heitearuanne sisaldab olulisi väärkajastamisi või mittevastavusi, mida ei ole enne tõendamisaruanne väljastamist kõrvaldatud;
- (c) aruanne on tunnustatud mitterahuldavaks – see arvamus esitatakse juhul, kui mittevastavused üksikult võetuna või koos muude mittevastavustega ei anna piisavat selgust ega võimalda tõendajal piisava kindlusega väita, et käitaja heitearuandes ei esine olulisi väärkajastamisi;
- (d) aruanne on tunnustatud mitterahuldavaks – see arvamus esitatakse juhul, kui tõendamise ulatus on punkti 2.17 kohaselt liiga piiratud ja tõendaja ei saanud hankida

piisavat tõendusmaterjali, et esitada piisava kindlusega arvamus selle kohta, et aruandes ei esine olulisi väärkajastamisi.

Esimese lõigu punkti a kohaldamisel võib käitaja tunnistada heitearuande rahuldavaks üksnes juhul, kui aruandes ei esine olulisi väärkajastamisi.

2.17.3 Tõendamisaruande väljastamine

Alates 1. jaanuarist 2027 väljastab tõendaja tõendamisaruande SPIMi registris.

Kui käitaja on registreeritud SPIMi registris vastavalt määruse (EL) 2023/956 artiklile 10, edastatakse tõendamisaruanne käitajale SPIMi registri kaudu.

Kui käitaja ei ole SPIMi registris registreeritud, edastab tõendaja tõendamisaruanne käitajale algses standardtarkvaravormingus muude vahendite kaudu. Tõendaja esitab käitajale üksnes teavitamise eesmärgil ka tõendamisaruanne koopia digitaalsete dokumentide puhul laialdaselt aktsepteeritud elektroonilises standardvormingus.

Tõendaja ei väljasta tõendamisaruanne, kui sama käitise kohta on juba olemas sama aruandeperioodi hõlmav tõendamisaruanne.

Käitaja taotlusel võib tõendaja väljastada enda esitatud tõendamisaruanne ajakohastatud versiooni.

Tõendaja koostab tõendamisaruanne inglise keeles.

2.18 Ulatuse piiratus

Tõendaja võib otsustada, et punkti 2.17.2 esimese lõigu alapunktis d osutatud tõendamise ulatus on liiga piiratud mis tahes järgmises olukorras:

- (a) puuduvad andmed, mille tõttu tõendaja ei saa hankida nõutavat tõendusmaterjali, et vähendada tõendamisriski tasemeni, mis on vajalik piisava kindlustaseme tagamiseks;
- (b) seirekava ei ole piisavalt ulatuslik või selge, et tõendamise kohta otsus teha;
- (c) käitaja ei ole teinud kättesaadavaks piisavalt teavet, et tõendaja saaks tõendamise läbi viia.

2.19 Kõrvaldamata ebaoluliste mittevastavuste käsitlemine

Tõendaja hindab vajaduse korral, kas käitaja on kõrvaldanud eelmise aruandeperioodiga seotud tõendamisaruanne osutatud mittevastavused.

Tõendaja teatab tõendamisaruanne, kas käitaja on kõnealused mittevastavused kõrvaldanud.

Kui käitaja ei ole neid mittevastavusi kõrvaldanud, kaalub tõendaja, kas see suurendab või võib suurendada väärkajastamise riski.

Tõendaja märgib tõendamise sisedokumentidesse vastavalt punktile 2.16.2 üksikasjad selle kohta, millal ja kuidas on käitaja tuvastatud mittevastavused tõendamise jooksul lahendanud.

2.20 Seire- ja aruandlusprotsessi täiustamine

Kui tõendaja on kindlaks teinud valdkonnad, kus käitaja tegevust tuleks parandada, lisab ta tõendamisaruanne parandussoovitused järgmiste aspektide kohta:

- (a) käitaja riskihindamine;
- (b) andmekäsitluse ja kontrollimeetmete arendamine, dokumenteerimine, rakendamine ja ajakohastamine ning kontrollisüsteemi hindamine;
- (c) menetluste väljatöötamine, dokumenteerimine, rakendamine ja ajakohastamine;

- (d) heitkoguste seire ja aruandlus, sealhulgas seoses mõõtmisega ja mõõtemääramatuse vähendamisega, riskide vähendamisega ning seire ja aruandluse tõhustamisega.

Käitajale parandussoovituste edastamisel jääb tõendaja käitaja suhtes erapooletuks. Tõendaja ei ohusta oma erapooletust nõustamise või seire- ja aruandlusprotsessi osade väljatöötamisega vastavalt määrusele (EL) XX/XX [*väljaannete talitus: palun lisada viide dokumendile C(2025)8151*].

Tehes tõendamist sellele aastale järgneval aastal, mil tõendamisaruanDES esitati parandussoovitused, kontrollib tõendaja, kas ja kuidas on käitaja neid soovitusi rakendanud.

Kui käitaja ei ole kõnealuseid soovitusi rakendanud või ei ole neid nõuetekohaselt rakendanud, hindab tõendaja mõju, mis sellel on väärkajastamiste ja mittevastavuste riskile.